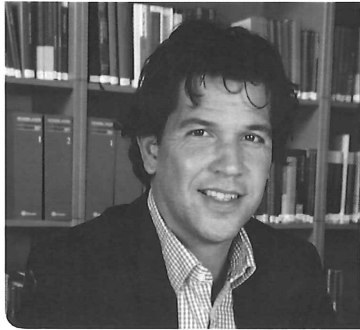

Veilig gebruik bij verhuur van een (door werknemer bemande) machine

De werkgever blijft verantwoordelijk!

Op basis van artikel 7.18, tweede lid, Arbeidsomstandighedenbesluit ("Arbokesluit") wordt een hijs- of hefwerktuig niet zwaarder belast dan de toegelaten bedrijfslast noch zwaarder dan een veilig gebruik toelaat. Deze wettelijke verplichting rust op de werkgever, zelfs wanneer hij het met een van zijn werknemers bemande hijs- of hefwerktuig heeft verhuurd en de door de werknemer verrichte hijswerkzaamheden op instructie en aanwijzing van anderen zijn geschied. Dit blijkt een uitspraak van de Raad van State van 23 maart 2011.

Mr. Michael Gerrits advocaat bij Van Diepen Van der Kroef in Amsterdam

In augustus 2008 verrichte werknemer X werkzaamheden, welke bestonden uit het met behulp van een mobiele telekraan verplaatsen van een stalen constructie op een bouwlocatie te Dordrecht. Werknemer X was als kraanmachinist in dienst van werkgever Y, maar hier was sprake van verhuur van een door werknemer X bemande kraan aan bedrijf Z. Bij het hijsen en verplaatsen van een stalen ligger is de telekraan voorover gevallen. De balk is op het maaiveld terecht gekomen. Vervolgens is de kraan omgevallen. Tijdens deze val is werknemer X uit de kraan gesprongen en weggerend. Op enig moment is de werknemer onder de mast van de kraan terecht gekomen. Het slachtoffer loopt hierbij blijvend zwaar lichamelijk letsel op.

Uit onderzoek van de Arbeidsinspectie naar het ongeval bleek, dat de kraan een grotere vlucht moest maken dan voorgeschreven, waardoor de toegestane bedrijfslast werd overschreden. Bovendien was gebleken dat de zogeheten lastmomentbegrenzer was overbrugd. Hierdoor kon de kraan zwaarder worden belast dan toegelaten, waardoor de hijswerkzaamheden met de kraan op de betreffende opstelplaats niet veilig konden worden verricht.

Aan werkgever Y werd een bestuurlijke boete van € 2.700,- opgelegd. Deze boete bedroeg aanvankelijk € 8.100,-, maar werd gematigd omdat werkgever Y had aangetoond dat hij de risico's van de werkzaamheden voldoende had geïnventariseerd en dat hij voldoende instructies had gegeven. Voor verdere matiging bestond echter geen reden, omdat niet aannemelijk was gemaakt dat enige vorm van adequaat toezicht had plaatsgevonden voor het veilig verrichten van de betreffende werkzaamheden.

De werkgever laat het echter hier niet bij zitten en tekent beroep aan tegen het opleggen van de boete. Tot en met de Raad van State vangt hij bot.

Allereerst trachtte de werkgever zijn aansprakelijkheid te ontlopen door te stellen dat hij niet verplicht was tot naleving van artikel 7.18 Arbokesluit. De betreffende werkzaamheden vonden ten tijde van het ongeval immers onder de verantwoordelijkheid van zijn opdrachtgever (bedrijf Z) plaats. De Raad van State verwerpt dit verweer. De verplichting van artikel 7.18 Arbokesluit geldt alleen dan niet voor de werkgever wanneer een werknemer aan een derde ter beschikking wordt gesteld voor het verrichten van arbeid, welke die derde gewoonlijk doet verrichten. Meest bekende voorbeeld van deze situatie is een uitzendbureau, dat arbeidskrachten uitleent. Niet het uitzendbureau is dan werkgever, maar degene die de arbeidskrachten inleent. Hier is sprake van verhuur van een door het slachtoffer bemande kraan aan bedrijf Z voor het verrichten van hijswerkzaamheden. Deze werkzaamheden kunnen niet worden aangemerkt als het verrichten van arbeid, welke bedrijf Z gewoonlijk doet verrichten. Dat het ongeval op een bouwlocatie heeft plaatsgevonden waar werkgever Y geen zeggenschap maakt dit niet anders en ontslaat werkgever Y ook niet van haar eigen verantwoordelijkheid adequaat toezicht te houden.

Volgens de Raad van State had de werkgever evenmin aannemelijk gemaakt dat hij enige vorm van adequaat toezicht had gehouden. Van een werkgever kan weliswaar in beginsel niet worden gevergd dat hij voortdurend een toezichthouder naast een ervaren - werknemer plaatst, maar uit de volgende

omstandigheden van het geval blijkt dat het vereiste niveau van toezicht (bij lange na) niet werd gehaald:

- Uit de verklaring van het slachtoffer bleek dat niet werd gecontroleerd hoe het slachtoffer aan het werk was en dat niemand toezicht hield op zijn werkzaamheden.
- Dat de werkgever voldeed aan de door de Vereniging Verticaal Transport opgelegde vereisten en opleidingsmaatregelen op het gebied van veiligheid, in het bezit was van een VCA certificaat en werkte met een door de Arbeidsinspectie getoetste Arbocatologus Verticaal Transport, zegt niets over of in dit concrete geval feitelijk adequaat toezicht is gehouden. Deze stukken laten zich hier niet over uit.
- Dat de gevaarlijkheid en verantwoordelijkheid van de werkzaamheden wellicht al in wet- en regelgeving zouden zijn verdisconteerd, laat onverlet dat adequaat toezicht moet worden gehouden.
- Ook de omstandigheid dat het slachtoffer over de benodigde diploma's beschikte en gekwalificeerd was, betekent niet dat hij ervaren was, gelet op zijn leeftijd en nog korte dienstverband.
- Ten slotte was van belang dat bij de betreffende werknemer al eerder zich een vergelijkbaar incident had voorgedaan. Dit had voor de werkgever aanleiding moeten zijn een verdergaande vorm van toezicht op de werkzaamheden van het slachtoffer te houden.

Werkgever Y is dan ook tot in hoogste instantie aansprakelijk gehouden voor het ongeval. Het slachtoffer zal daarnaast ongetwijfeld zijn werkgever civiel aansprakelijk hebben gesteld voor de schade die hij heeft geleden als gevolg van dit ongeval. ■